

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium

Teie: 03.03.2026 nr JDM/26-0280/-1K

Meie: 08.04.2026 nr 1-7/87-7

Siseministeeriumi arvamus elektroonilise side seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Liisa-Ly Pakosta

Justiits- ja Digiministeerium esitas Siseministeeriumile kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks elektroonilise side seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu ja selle lisad. Käesolevaga esitab Siseministeerium omapoolsed ettepanekud eelnõu ning selle lisade muudatusteks:

1. Teeme ettepaneku siduda raadioside piiramine riigiasutuste vastutusvaldkondadega ning riigi enamusosalusega äriühingu või elutähtsa teenuse osutaja (edaspidi ETO) poolt konkreetsete olukordadega:
 - 1.1 Eelnõuga muudetav elektroonilise side seaduse (ESS) § 115 lg 1 p 1 sõnastus ei anna piisavalt selget liigendust, millisel asutusel, millise vastutusvaldkonna ülesannete täitmiseks raadioside piiramise õigus antakse. Loetellu tuleks vastutusvaldkonnana lisada kuriteo tõkestamine julgeolekuasutuste seaduse (JAS) § 4 kohaselt ning asutuste loetelus tuleks nimetada JAS alusel riigi julgeolekut tagavad asutused. Seetõttu leiame, et ülesannete ja õiguste loetelu ei saa olla selliselt, nagu eelnõus pakutud on ja soovitame loetelu koostamisel lähtuda lennundusseaduse § 4¹ analoogiast.
 - 1.2 Eelnõuga muudetav ESS § 115 lg 1 p 3 sõnastus „riiklikult olulise objekti kaitseks“ on liialt üldine ja kõikehõlmav, mistõttu tuleks sätestada ka konkreetseid situatsioone, mille realiseerumisel võib raadiosidet piirata. Minimaalselt tuleks nimetatud piirangud sätestada seletuskirja juurde lisatud Vabariigi Valitsuse määruse „Raadioside piiramise tingimused ja kord“ kavandis (edaspidi *määruse kavand*). Praegusel juhul ei täpsusta määruse kavand riigi enamusosalusega äriühingu või elutähtsa teenuse osutaja poolt raadioside piiramise

aluseid. Määruse kavand § 4 lg 1 sätestab, et ETO võib raadiosidet piirata teenuse osutamiseks vajaliku objekti kaitseks. Samuti sätestab määruse kavand § 4 lg 4, et riigi enamusosalusega äriühing võib piirata raadiosidet enda tegevuseks olulise objekti kaitseks. Seega laiendatakse raadioside piiramiseks küll õigustatud isikute ringi, kuid see õigus jäetakse liialt üldiseks, mis võib tekitada praktikas ebaselgeid olukordi. Elektroonilise side seaduses või vähemalt määruse kavandis tuleks selgelt loetleda konkreetseid situatsioone, mille korral ETO või riigi enamusosalusega äriühing tohib raadiosidet piirata (nt vahetu oht objektile).

Eelnõu kohaselt antakse ESS § 115 lg 1 p 3 puhul õigus raadiosidet piirata riigi enamusosalusega äriühingule või elutähtsa teenuse osutajale. On kaheldav, kas ESS § 115 lg 1 p 1 kavandatav sõnastus katab ära selle, et ESS § 115 lg 1 p 3 nimetatud objektide kaitseks saavad raadioside piiramist kasutada ka asutused, kellel võib see vajadus olla, nt Politsei- ja Piirivalveamet. Üksikut objekti puudutav oht ei pruugi olla alati selline, mis mahub riigi julgeoleku tagamise alla, samuti võivad osad objektid asuda avalikkusele piiratud ligipääsetavusega kohtades, kus ei ole seost avaliku korra tagamisega. Seetõttu on otstarbekas sätestada ka riigiasutuste puhul raadioside piiramine objektide kaitseks selgesõnaliselt. Analoogiaks võib siin võtta lennunduseaduse § 60¹ politsei poolt valvatavate objektide osas.

- 1.3 Täiendavalt soovime märkida, et ETO-l riiklikult olulise objekti näitena on seletuskirjas toodud elektritaristu – samas enamus kriitilisest elektritaristu objektidest on muutumas riigikaitseobjektideks. Tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõus (668SE) räägitakse ajutiselt ja alaliselt kaitstavast olulisest objektist, mille ründamine, hõivamine, kahjustamine või hävitamine takistab märkimisväärselt võimet või toob kaasa võimetuse täita kriisiülesannet. Ehk need objektid peaks katma ka olulised ETO objektid ja perspektiivis võiks ajutiselt ja alaliselt kaitstavad olulised objektid katta eelnõus pakutava „riiklikult olulise objekti“. Seega vajaks mõiste „riiklikult oluline objekt“ kohendamist ja/või seletuskirjas täpsemat selgitamist.
2. Juhime tähelepanu, et määruse kavand § 4 lg 4 kasutab terminit „enda tegevuseks oluline objekt“, mis on oluliselt laiem kui eelnõuga muudetava ESS § 115 lg 1 p-s 3 kasutatav „riiklikult oluline objekt“. Taoline terminoloogiline lahknevus võib jätta riigi enamusosalusega äriühingule liialt vaba valiku, millistel objektidel raadiosidet piirata. Seaduse eelnõu tasandil on raamistus kitsam, seega peaks ka määruse kavand selle järgi joonduma.
3. Siseministerium palub kaaluda raamistiku loomist selleks, et arendada ühtne e-teenus sageduslubade taotluste esitamiseks, kooskõlastamiseks ja otsustamiseks. Praegune e-posti ja dokumendihaldussüsteemide kaudu kooskõlastuste küsimine tekitab märkimisväärselt halduskoormust ning killustab teabevoogu. Keskne keskkond vähendaks koormust, kiirendaks ja tõstaks menetluse läbipaistust. Sealjuures oleks võimalik kehtestada tingimused reeglipõhise automaatse kooskõlastusringi loomiseks. Määruse kavand § 7 annab Siseministeriumile õiguse seada piirangud raadioside piiramisele objekti põhiselt,

aga ei näe ette protseduuri, kuidas Siseministeerium saab teavet objektidest, kus piiramise võimekust taotletakse või on taotletud.

4. Eelnõu seletuskirjas on selgitatud järgmist: „*Raadioside piiramine mõjutab selle mõjupiirkonnas viibijate jaoks sideteenuste kättesaadavust, kuid seda vähesel määral. Oluline on rõhutada, et raadioside piiramist rakendatakse üksnes vahetu ohu tõrjumise hetkel ning raadioside piiramist võimaldavad seadmed ei tööta alaliselt. Ohu tõrjumisest saadav kasu kaalub üle võimaliku kahju, mida võib kaasa tuua mobiilside lühiajaline häirimine.*“ Siseministeerium märgib, et raadioside piiramisega kaasnev mõju võib olla ka näiteks ohuteavituse kanalite toimimise pärssimine. Näiteks võib ründedroonide takistamise eesmärgil olla piiratud ka varjumishoiatuste jõudmine inimesteni, kes on potentsiaalses rünnakalas. Samas on just sellisel ajahetkel oluline tagada, et mõjupiirkonnas viibivaid isikuid rünnakust viivitamata teavitatakse. Seega tuleks täpsemalt hinnata, millist mõju võib avaldada raadioside piiramine isikute suhtes, kes on potentsiaalses rünnakualas ning mis protseduuri järgi on võimalik katkestada raadioside piiramine kui ohu tõrjumisest tekkiv kahju on suurem kui saadav kasu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Tanel Vinkel 6125105
tanel.vinkel@siseministeerium.ee